

"A lufi nálunk volt, csak a tû jött külföldrõl" - szakértõk a válságról

2009. március 6. péntek 08:54:55

Magyarországon régóta fenntarthatatlan gazdaságpolitika folyik, ezért magunknak köszönhetjük, hogy ilyen helyzetbe jutottunk, mondta el Gyõrffy Dóra, a Debreceni Egyetem adjunktusa a Deák Ferenc Klub csütörtök esti rendezvényén Budapesten. Bár az államcsõd csak a katasztrófa-forgatókönyvek közé tartozik, mindenképp súlyos recesszió várható, tette hozzá Várhegyi Éva, a Pénzügykutató Zrt. tudományos fõmunkatársa. A várható visszaesést tekintve hasonló véleményt fogalmazott meg Csaba László akadémikus, aki szerint a mostani Gyurcsány-csomag túl kevés és túl késõn jött.

A válság kívülrõl jött és nálunk sokkal erõsebb gazdaságokat is nehéz helyzetbe sodort, mondta hozzászólásában Várhegyi Éva. A Pénzügykutató Zrt. tudományos fõmunkatársa szerint a jelenlegi helyzet nem a magyar gazdaság krízise, hanem külföldön kezdõdött. Úgy véli, hazánk különösen sebezhetõ, ami belsõ okokból ered, ennek fontos tényezõje az államadósság. Ezért leginkább a költségvetési politika és az erõtjeljes fogyasztásõsztõnzõ magatartás a felelõs, amely - Várhegyi Éva szerint - a 2000-es évek elején alakult ki, és 2006-ig megállás nélkül tartott. Ennek következtében nemcsak az állam, hanem a lakosság és vállalkozási szektor is súlyosan eladósodott, tette hozzá.

Gyõrffy: az IMF-hitelbõl élünk

Gyõrffy Dóra, a Debreceni Egyetem adjunktusa szintén kiemelte az eladósodottságot, valamint azt, hogy a lakosság megtakarításai nagyon alacsony szinten vannak. Ezért a magyar állam rá van utalva külsõ forrásokra, ám jelenleg, amikor néha még Németország is nehezen jut forrásokhoz, ez a magyar kormánynak még nehezebb feladat. Ezért jelenleg a Nemzetközi Valutaalap (IMF) hitele biztosítja az ország finanszírozhatóságát.

A mostani válság valóban kívülrõl jött, de Magyarországon régóta fenntarthatatlan gazdaságpolitika folyik, véli Gyõrffy Dóra. Évek óta hatalmas deficiteket halmozunk fel; ennek a folyamatnak akkor van vége, amikor jön egy külsõ sokk. "A lufi nálunk volt, csak tû jött külföldrõl. Szembe kell néznünk azzal, hogy magunknak köszönhetjük, hogy ilyen helyzetbe jutottunk" - magarázta az adjunktus.

Csaba László akadémikus szerint Magyarország nem most került nehéz helyzetbe, hanem 2006 óta permanens válságban van. A konvergencia program elfogadása akkor hirtelen megoldotta a finanszírozási válságot, mert még tartott a világpiazi pénzbõség. Az elsõ viharfelhõk 2007 nyarán kezdtek gyülekezni a világban, de a magyar kormány nem csinált semmit - úgy tûnik, hogy elvesztette a valósággal a kapcsolatot, fogalmazott a szakember.

Hitelességi és legitimációs deficit

Hozzátette: ennek nyomán hitelességi és legitimációs deficit alakult ki, ami nagyban lecsökkentette a magyar kormány mozgásterét. Az állampapírpiac az elmúlt években a magyar papírokat csak jelentős kockázati felárral lehetett értékesíteni. Az ország adóssága (állam és magán) éppen egy olyan időszakban háromszorozódott meg, amikor más országokban ez a mutató csökkent.

Ráadásul nagyon alacsony a foglalkoztatás, és az így jövedelem nélkül maradt embereket végső soron adóból kell eltartani. Ezzel függ össze a magyar gazdaság lelassulása, hiszen a túladóztatás ide vezet, vázolta fel a helyzetet Csaba László.

Várhegyi: nagy horderejű, de homályos a Gyurcsány-csomag

Azon kérdésre, mennyiben segítenek a magyar gazdaságnak Gyurcsány Ferenc adóátrendezési tervei, Várhegyi Éva úgy válaszolt: a mostani válságot nem lehet jól kezelni. Úgy véli, nem rajtunk múlik, mit hozunk ki ebből és hogyan jutunk túl rajta. Most úgy tűnik, hogy a válság akár 2010-ig is eltarthat, vagyis a következő kormánynak is jut belőle.

Hozzátette: bár az államcsőd, valamint a valuta összeomlása a katasztrófa-forgatókönyvek közé tartozik, mindenképp súlyos recesszió várható. A jelenlegi kormánynak valóban nincs sok hitele a lakosság és piacok szemében, de - mint mondta - egy hitelesebb kormány se tudná megfordítani a helyzetet. Szerinte változás kívülről jöhet csak, mert Magyarország erősen exportfüggő ország. Ha például Németországban valóban öt százalékos visszaesés lesz, akkor Magyarország sem tud ennél kisebb mínuszt produkálni, figyelmeztetett.

Várhegyi Éva szerint a Gyurcsány-csomag határozott szemléletváltás hozott, mivel megpróbálja a munkaerő költségeit mérsékelni. Az öt százalékos járulékcsökkenés azonban vélhetően semmire sem lesz elég. Bár az egész csomag nagy horderejűnek látszik, jó néhány része homályos, magyarázta a kutató.

Győrffy Dóra kiemelte, hogy a válság más országokat is érint - Szlovákia növekedése például nyolc százalékról kettőre csökken, de legalább még mindig pluszban marad. A Gyurcsány-csomag nagyon emlékeztetett az őszödi beszédre, mert az elmúlt években - mint mondta - folyamatosan arról hazudozott a kormány, hogy egy ilyen jellegű csomagnak nincs realitása. Most örülhetnénk, hogy a kabinet végül belátta a problémákat, de miért nem akkor cselekedett így, amikor ennek még értelme is lett volna? - tette fel a kérdést a Debreceni Egyetem adjunktusa.

Úgy véli, a csomagban még mindig a politikai dominál, hiszen az még mindig a szocialista szavazótábornak számító nyugdíjasokat igyekszik megkímélni. Másrészt a hitelessége is nagyon alacsony, hiszen a kormány előbb azt jelentette be, hogy megadóztatja a cafetériát, majd három nap múlva visszavonta ezt a tervet.

Csaba László: Túl kevés, túl későn

Csaba László szerint a kormány folytatja a száz tyúklépés politikáját, minden napra jut valami teendő.

Állítása szerint a Gyurcsány-csomagnak csak rövid távú céljai vannak - fel kell valamit mutatni a befektetőknek -, viszont hiányoznak belőle a hosszú távú elképzelések. Másrészt egyetlen olyan ország sincs a világban, amely adóátrendezéssel növekedési pályára tudott volna állni.

Az akadémikus úgy véli, a mostani Gyurcsány-csomag túl kevés és túl későn jött. Ilyen módon nem lehet küzdeni a gazdasági visszaesés ellen, és az még arra sem lesz jó, hogy lassítsa a visszaesést, fogalmazott a szakember.

Varga M István